

stopi, samo to je pri njih gotovo, da prevzame dr. Plener ministerstvo za državne finance. Po naših mislih pa je sprememba v ministerstvu le »vroča« žolja nemške levice. — Več listov na Dunaji poroča novico, da letos ne bode vojaških vaj v Galiciji ter zato svili cesar ne pride v to deželo. Iz druge strani pa se trdi za gotovo, da na tem poročilu ni nič resnice, pač pa je notranje ministerstvo prepovedalo judom iz Rusije naseliti se v naši državi. Prepoved je bila potrebna.

Štajarsko. V Gradci so imeli nemški turnarji veliko zborovanje in je prišlo tje tudi več krdel turnarjev iz Nemčije. Da se je na tem zboru veliko upilo, pa tudi pilo za nemstvo, lahko nam človek verjame, ne da še posebej to dokazujemo. — Pravi se, da je grof Herbert Bismarck, starši sin trolasega kancelarja, kupil graščino Gornjo Radgono. To je zopet veliko veselje za naše Nemce!

Koroško. Postava, po kateri se naj daje onim učiteljem pokojnina, ki bi v vojski dobili take rane, da bi ne mogli več učiti na kaki ljudski šoli, ni dobila potrjenja od svetlega cesarja. Treba jo bode torej prenarediti. — Na večih krajih so imeli hude nevihte, v Otočah pri Celovci in tudi v labudski dolini pa je strela več ljudi ubila. — Zborovanje podružnice sv. Cirila in Metoda v Libeličah je bilo prav lepo ter se ga je nad 200 kmetov udeležilo.

Kranjsko. Pri čč. Ursulinkah v Ljubljani je višja gospodinska šola za dekleta in jo podpira tudi deželni odbor. Taka šola je jako koristna in želeli je, da jo obiskuje prav veliko slov. deklet. — »Slov. društvo« je imelo v nedeljo shod v Kranji, iz poročila o njem posname se lahko, da tudi na dalje ne smemo upati zjedinenja slov. strank in bode še torej tudi naprej vojska med brati. Dr. Tavčarju se je izrekla zahvala za njegovo delovanje v dež. zboru.

Primorsko. Pri občinskih volitvah v Gorici je zmagala skrajna laška stranka in je te zmage kriv tudi nekaj razpor med Slovenci.

Tržaško. Na ljudskih šolah v Trstu je veliko slov. otrok, vsaj toliko, da bi bilo za-nje treba petero ljudskih šol, zato pa na mestnih ljudskih šolah denejo vse poprek med laške otroke. Tako najlažje zakrijejo veliko število slov. otrok ter pomnožijo število laških.

Hrvaško. Jugoslovanska akademija v Zagrebu se spremeni neki v hrvaško-slavonsko. Tako hoče madjarska pamet, ker tej predsedava v imenu beseda: jugoslovanska, še bolj pa to, ker je škof dr. Strösmayer na čelu akademije. »Narodna stranka« priklina gotovo, ako hoče vlada tako spremembo.

Ogersko. Madjarom ni dovolji, da vlada ni brz zaukazala preiskav zoper tiste Rumunce, ki so bili na Dunaji pritožili se zoper madjarsko silo; povrhu pa so pustili še spomenico pri cesarji, le-ta je neki ogerski državi nevarna. Mogoče, toda še nevarniša jej je kruta sila, s katero se delajo ljudje za Madjare.

Vunanje države.

Rim. Nov veleposlanik za nemško cesarstvo je pri sv. očetu Leonu XIII. Oton pl. Bülow. Iz kraja se je reklo, da to poslanništvo preneha, toda če je tudi nemški cesar luterske vere, vendar ima v svoji državi dobro tretjino katoliških prebivalcev. Se ve, da je Bülow katoliške vere.

Italijansko. Minister za državne finance, Grimaldi se kaže zmerom v lepši podobi ter jako dobro uravnava stroške in dohodke, toda primanjkuje mu še vedno denarja in težko, če prežene temo iz državnih blagajnic.

Francosko. Pomorski minister Cavaignac je odstopil, ker so mu očitali, da svoji službi ni kos. Koliko

je to resnično, sicer ni znano, toliko pa je gotovo, da njega niso ubogali poveljniki na vojnih tadjah. Njegov naslednik je nek Burdeau; doslej se ni o njem govorilo, je torej »nov mož«.

Angleško. Čeravno je Gladstone dobil pri novih volitvah večino, vendar sedanja vlada ne misli vzeti koj slova, marveč še počaka, da se drž. zbor snide ter Gladstone pojasni, kako da misli o važnih političnih rečeh Gladstone je zoper tripelalijanco, ne pa tako Salisbury, sedanja vlada.

Nemško. Ali bode leta 1900 svetovna razstava v Berlinu? Enim bi bila po volji, drugim pa ne, kajti razstava v Chicagu bode toliko, da si Nemci ne upajo spraviti enake in torej bolje, če je ne bode. — Na poljskih ljudskih šolah se je sedaj ves pouk nemški, toda ljudje so jako nezadovoljni in upati je, da pride vsaj pri veronauku poljski jezik do svoje pravice.

Rusko. Naravno je, da se v Rusiji govori in piše sedaj le o koleri, kajti število bolnikov raste in je neki že celo nekaj vojakov zbolelo na avstrijskih mejah. Če je to resnica, potem je nevarnost blizu in treba bode naši vladi skrbeti, da zapre meje zoper ruske popotnike.

Srbsko. Med vladarjema, Rističem in Belimarkovičem je prišlo do razpora ter se ne moreta zjediniti, koga da si naj še privzameta za vladarja. Govori se, da bode tretji vladar najhitreje še Pašić, doslej predsednik v drž. zboru, drugi pa so bolj za generala Gruica.

Turško. Iz Armenije so potegnili nekateri huj-skači na Grško in tamošnja vlada daje jim še celo potuho, vsaj pri turski vladi se tako misli. Vsled tega je turski poslanik Ghalib beg že zapustil Atene, glavno mesto Grške države — znamenje, da so se strune med tema državama že jako napele.

Afrika. Angleška vlada je dosegla, kar je želela v Maroku t. j. trgovinsko zvezo, katere ji daje pravico do trgovine v tamošnjih mestih večjo, kakor jo ima francoska ali katere druga država v Evropi.

Amerika. V Mehiki so izvolili Porfirija Dijaz za predsednika republike. — V državnem zboru v Washingtonu niso vsprejeli načrta za postavu, ki dovoli denar iz srebra kovati. — Na otoku Sanghi se je vdrlo mesto v zemljo ter je 12.000 ljudi zakopalo.

Za poduk in kratek čas.

Kako so Prusaki rešili Joško.

Napisal J. Sattler.

Marsikateri čitatelj »Slov. Gosp.« se še gotovo spominja vojne leta 1866; morda se je celo sam udeležil tedanjih vojskinskih britkostij, bodi-si na jugu z Lahi, bodi-si na severu s Prusaki. Tudi moj prijatelj Jože se je vojeval v nesrečni vojni na Českem. Služil je pri pešcih v 47. polku, ki se je tedaj imenoval Hartung in si je iz večine nabiral mostvo na Slovenskem. Fantje so torej lahko zapeli:

„Mi čvrsti Slovenci smo, gremo na boj,
Za pravdo, za dom, za cesarja.“

Mnogo let je že preteklo od tega: vendar ne more vojaških dogodkov nič izbrisati iz spomina, ker so nenavadni in ker jih vojaki radi pripovedujejo. Tudi moj Jože rad pravi o svojem vojaškem življenju, vzlasti o dogodku, kako so ga oteli Prusaki. Pri tem bode morda kdo majal glavo, čes, to je pač neverojetno, da bi sovražniki rešili kakega avstrijskega vojaka; a vendar je res, o čemer se lahko prepričajo čitatelji, ako blagohotno preberejo nastopne vrstice.

Poslušajmo torej, kaj nam pripoveduje Joško.

I.

Leta 1866 vojaške oblasti niso bile nič kaj izbirčne; vsakdo je bil sposoben za vojaka, posebno pri drugem naboru, če je imel le ravne ude in mogel nositi puško. Tudi na stan se ni oziralo mnogo; obleči je moral belo suknjo slednji, bodi-si kmetski fant, ali študent. Jaz sem bil dijak; vender me to ni oprostilo. Nobena prošnja ni nič pomagala, češ, naj se gospóda usmili vsaj matere, ki je tako željno pričakovala dneva, kadar bo njen sinko zapel novo mašo.

Tedaj pa res vojaški stan ni bila nobena šala. Šest dolgih let je bilo treba neprestano služiti cesarja. Kdo bi pa šel zopet v šolo po tolikih letih! Vrh tega je bila vojna neizogibna. Bismarck je hotel Nemce zjediniti pod žezlom hohencolerskim ali prusko »pikelhavbo«, Avstrijo pa brez usmiljenja treščiti ob tla s »krvjo in železom«. Že prve dni meseca majnika so klicali pri nas in na Nemškem vojake v orožje. Nikakor torej ni bil sladek cesarjev kruh; kajti zadeti bi utegnili kaka pruska svinčenka; potem pa z Bogom vesela primicija in lepa kapelanija.

Marsikomur je znana v Mariboru vojašnica, ki se nemški imenuje »freihauskasarna«; to je ono veliko poslopje, kjer je nekdanj Erazem Tattenbach snoval zaroto zoper cesarja Leopolda. Tu smo se zbirali meseca majnika od vseh vetrov. Vse je mrgolelo vojakov, starih in novincev. Tudi nas dijakov je bilo precej. Najbolj se spominjam kadeta Š., ki je sedaj profesor in slovenski poslanec. Dolgonog je bil in si neprenehoma žvižgal znake ali razne glasove vojaškega roga. Sedaj pa mu požvižgavala minister grof Taaffe in Hohenwarth.

Človek se le postane pravi vojak, kadar obleče vojaško suknjo ali »monturo«; kajti z vojaško obleko mu pride v srce tudi pogum; oboje pa dela vojaka zalega in zanimivega. Meni je dal star narednik ali »feldbebel« kaj lepo obleko. Hlače so bile nekdanj modre; ali vsled starosti so osivele; segale mi niso celó do gležnja; pri hoji so pa plahutale, kakor brgeše. Nosil jih je menda svoje dni vojak sila debelih beder. Plašč je požoltel in bil popolnoma ogoljen, da se mu je videla slednja nit; gotovo se je že za Radecka zavijal vanj kak junak. Čevlji ali šolni so bili precej podobni malemu čolnu. Kapica pa mi je kar zlezla čez ušesa. Bil sem zal vojak! Ko bi me ugledale vrane v turšici, zagnale bi gotovo grozno krokanje in bi odletele na vse večne čase.

Da bi se nam »legrutom« bolj omililo vojaško življenje, hodili smo po kruh ali »komis«. Pekel se je v oni hiši, kjer stanuje sedaj stolne cerkve duhovščina. Navadno sem nosil deset hlebov po tistih ulicah, koder sem prej ponosno korakal v šolo s knjigami v roki. Lahko si mislite, kako mi je bilo pri srcu. Ogibal sem se kolikor mogoče vsakega človeka, boječ se, da me kdo ne spozna in se mi ne zakrohoče na ves glas.

Vadili smo se marljivo vsak dan v hodu in orožju. Tedaj se pl. Sočebčan ni spisal slovenskega vežbovnika; v jedno mer so nam torej zvenele na ušesa prelepe besede: »pavh hinajn«, »prust heravs«, »kolben curik«, »marš — ajne« itd. Tu pa tam je padla tudi kaka robata; n. pr. prekleti »regrut«, ali »štendir«; tako ljubezno so nas dijake nazivali desetniki ali »kaproli«.

Vmes je bila tudi šola. Četovodja ali »firar« nam je razlagal, da mora vojak stati pri »haptaku« po koncu, kakor ostrv in da se ne sme ganiti, čeravno bi mu muha odgrizla nos. Učili smo se tudi pozdravljati predstojnike ali »šarže«: »Meltam gehorzam, tas pin ih cavs«. V prostih urah smo snazili obleko in opravo; včasih krtačili slamnik, ki je bil trd kakor opeka. Oh, to vam je bilo lepo življenje!

(Dalje prih.)

Smešnica Pri sosedovih so se pogovarjali o sedanjem svetu in njegovih slabostih. Ko se je že mnogo o tem govorilo, vstane domači hlapec ter pravi: »Veste kaj? To je res, da je sedanji svet zelo hudoben in izpriden, ali tako slab pa vendar še ni, kakor pripovedujete, ker ravno véčeraj sem se srečal moža, ki je nesel zelo težak hloed na svojih ramenih domov.« A. K.

Razne stvari.

(Podružnica sv. Cirila in Metoda) v Ormoži ima dne 31. t. m. ob 3. uri popoldne v čitalničnih prostorih svoj občni zbor ter se vabijo vsi udje na udeležbo.

(Ptujška podružnica) družbe sv. Cirila in Metoda priredi letošnji svoj zbor v Podvincih blizu Ptuja v nedeljo, dne 24. julija ob 4. uri popoldne z nastopnim vspeškom: pozdrav gostov, petje, govor o Cirilu in Metoda, o družbi sv. Cirila in Metoda, vpisovanje udov, poročilo tajnikovo, volitev načelnštva in zastopnika pri glavni skupščini in petje.

(Koncert) priredi tamburaški zbor hrv. akad. društva »Zvonimir« z Dunaja v nedeljo, dne 24. julija v prostorih Mariborske čitalnice (hotel »Erzherzog Johann«). Začetek ob 8ih zvečer. Vstopnina za ude 30 kr., za neude 50 kr., za rodbine 1 gld.

(Vabilo.) Šaleško učiteljsko društvo priredi v nedeljo, dne 24. julija ob 10. uri dopoldne v Soštani zborovanje v spomin tristoletnice rojstva F. A. Komenskega. Gostje dobro došli.

(Slovesnost.) V soboto obhaja preč. g. dr. Ivan Križanič, korar stolne cerkve v Mariboru in prisednik c. kr. dež. šolsk. sveta, pri č. šolskih sestrah 25letnico ali srebrno sv. mašo.

(Slovestvo.) V katoliški tiskarni v Ljubljani je izšel 2. zvezek »Duh. poslovnika« ter stane 60 kr., pri J. Krajci v Novem mestu pa 43.—45. zvezček »Narodne biblioteke«, vsak po 15 kr.

(Svečanost.) God sv. Vincencija Pavlan, obhajal se je minoli torek posebno slovesno pri Sv. Jožefu nad Celjem. Prečast. gospod opat Ogradi iz Celja služili so pontifikalno sv. mašo, častiti P. Edvard, vikarij tamošnjih oo. kapucinov, preslavljali so v izbrani pridigi veliko usmiljenje sv. Vincencija in njegovih duhovnih sinov, č. gg. misijonarjev, kakor tudi njegovih duhovnih hčera, č. usmiljenih sester.

(Dijaški kuhinji) v Mariboru so darovali prelat msg. I. Orožen, stolni dekan v Mariboru 4 fl., dr. J. Pajek, profesor c. kr. gimnazije v Mariboru 20 fl. in dr. Fel. Ferk, zdravnik v Mariboru, poleg 50 fl. ustanovnine se darilo 50 fl.

(Kopelj.) V nedeljo se je vojak Andrej Vivot kopal v Savinji pri Celji, toda voda ga je potegnila s seboj in z vso silo sta ga še rešila oskrbnik P. Drganec in meritelj Tratnik gotove smrti.

(Posebni vlak v Postojino) z zelo znižano ceno prireja povodom glavne skupščine sv. Cirila in Metoda dne 28. julija g. J. Pavlin v Ljubljani. Vlak se odpelje ob 7. uri zjutraj iz Ljubljane in se vrne ob 9. uri zvečer iz Postojine.

(Velikonemca) odvetnik dr. Miklautz, koroški rojak in tiskar L. Kralik, česki seljak, sta največ kriva, da se je obč. zastop v Mariboru pridružil resoluciji, ki napoveduje najhuje nasprotovanje vladi, če še ostane nadalje prijazna slovanskim narodom. Prvi je resolucijo predlagal, drugi pa jo je bojovito zagovarjal. Se ve, da se gospóda v obč. zastopu ni mogla ustaviti taki velikonemski sili.